

BÍDU CHUDÝM, PRACHY BOHATÝM

Ano, tak nějak by mohlo znít motto definující kapitalismus: Bídu chudým, prachy bohatým. **Kapitalismus je založen na sociální nerovnosti.** Tato nerovnost vychází zejména ze vztahu vlastníků kapitálu a většiny těch, kteří se špatně narodili nebo nebyli dost bezohlední. Těm, pokud nechtějí chcípnout hlady, **nezbývá než prodávat svou práci, být lidskými zdroji,** které plní jednu část dne příkazy svých šéfů a druhou část se dávají dohromady, aby mohli další den začít nanovo. Kapitalismus dnes funguje tak, že když vlastníku velkokapitálu jeho záměry nevyjdou, nejde třít bídu s nouzí, na rozdíl od lidských zdrojů, které do té doby vytěžoval. **Rizika jeho podnikání tak nesou zaměstnanci.**

Podobně je to i ve vztahu ke spotřebitelům. Skvělou lekcí fungování kapitalismu v tomto směru zažíváme právě teď na příkladu obchodníka s energiemi Bohemia Energy a dalších firem, které pod něj spadají.

Miliardář Jiří Písařík, 37. nejbohatší Čech, který je hlavou tohoto obchodního impéria, je lidově řečeno obyčejný vychcánek. Je ale zářným příkladem kapitalistické, tzn. sobecké mentality, kterou tady na začátku devadesátých let začal propagovat Václav Klaus starší a lidé kolem něj. Při svém filozofování v jednom pořadu, které se neslo v duchu já, já, já a zase já, hrdě prohlašuje, jak měl vždy silnou touhu „uspět, odlišit se, vydělat peníze – definitivně, strašnou chuť být úspěšnej. A byl jsem pro to schopnej udělat cokoli.“

A udělal. Šel tvrdě za svým a stal se miliardářem. Při svém obchodování se zaměřil třeba na důchodce, kterým jeho podomní prodejci často podvodně vnucovali smlouvy a žárovky zdarma. Když později postižení zjistili, co vlastně podepsali, a chtěli od smlouvy odstoupit, požadoval po nich dva tisíce za žárovky. **Hrál na klesající ceny energií a inkasoval miliony.** Když ale ceny stouply, ukázalo se, že pro své zákazníky energie nakoupené nemá. Vyhlásil krach většiny svých společností a na 900 tisíc domácností se najednou ocitlo v problémech. Mnohé z nich přímo v existenčních. Dodavatelé poslední instance si sice zákazníky přebraly, ale již za nové ceny, které letěly po celém světě raketově nahoru. Některým vyskočily měsíční zálohy z pár tisíc třeba na 15 tisíc, což už je značný zásek do rodinného rozpočtu. **Mnoho domácností tak bude zjevně trávit Vánoce ve svetrech s přiškrceným topením a místo kapra si dají topinku s česnekem.** A Písa-

řík? Ten asi odjede do své přepychové vily na Mallorce a pod stromeček si možná nadělí nové Ferrari a nějakou další lukrativní nemovitost v Praze.

Tragickou roli v Písaříkově predátorském byznysu si zahrály i známé filmové osobnosti, které si nechaly zaplatit za to, že propůjčí reklamě na Bohemia Energy své tváře, aby za Písaříka lidem lživě tvrdily „Nic na vás nehrajeme“.

Podobně **kapitalismus přenáší rizika podnikání na obyčejné lidi v otázce změny klimatu.** Zatímco uhlobaroni, jako jsou miliardáři Daniel Křetínský a Pavel Tykač, stále vydělávají na fosilním průmyslu a stát jim jde, jak jinak, na ruku, škody způsobené kvůli globálním změnám klimatu neseme všichni. V důsledku klimatických změn jdou do háje smrkové a borovicové lesy, výrazná suchá období mají za následek nižší úrodu a růst cen... Pokud tornádo devastuje domy, nekryjí se škody z majetku těch, kdo na globálním oteplování vydělávají, ale zas a opět obyčejní lidé solidárně přispívají do sbírek na pomoc postiženým obcím.

Na lidi, kteří se nyní díky Písaříkově podnikatelskému hochštaplerství ocitají na mizině, se s největší pravděpodobností snesou poskytovatelé menších nebankovních úvěrů, aby je ve výsledku skopli o další schůdek dolů. V tomto kontextu můžeme připomenout dalšího miliardáře, Petra Kellnera, který vydělával se svým HomeCreditem právě na tomto způsobu ožebračování lidí. Ten ale nedávno zemřel při svém adrenalinovém výletě na Aljašce, zatímco obyčejní lidé v Česku nemohli kvůli koronavirovým opatřením vyrazit ani do sousedního okresu.

Na své si bezesporu přijdou také exekutoři. A pak už některým slabším povahám nezbude než zvolat „Ať žije kapitalismus“ a skočit pod vlak.

Bohatým jsou naše životy naprosto ukradené, zajímají je jenom peníze. Chtějí se odlišit od masy prostých lidí a žít v luxusu. Touží po úspěchu, který přepočítávají zas jen na peníze. Jsou pro něj schopni udělat cokoli bez ohledu na osudy zranitelných lidí či přírody.

Kolik ještě potřebujeme příkladů, kolik lidí ještě musí padnout na sociální dno, kolik přírodních katastrof a ekonomických krizí musíme ještě protrpět, kolik miliardářů se nám musí ještě za zády vysmát, **abychom pochopili, že kapitalismus je tu jen pro těch pár nahore, a jednou provždy ho odstranili?**